

Biológia

živočíšnej produkcie

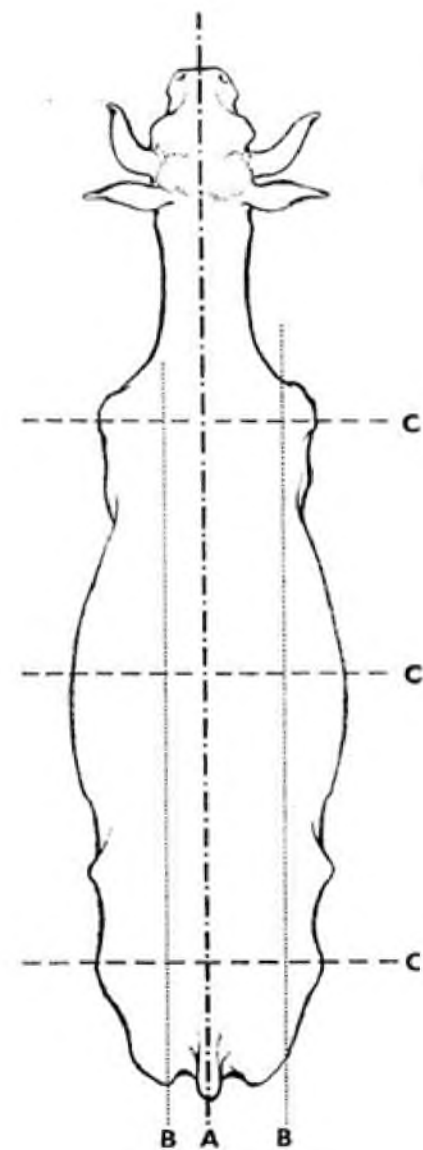
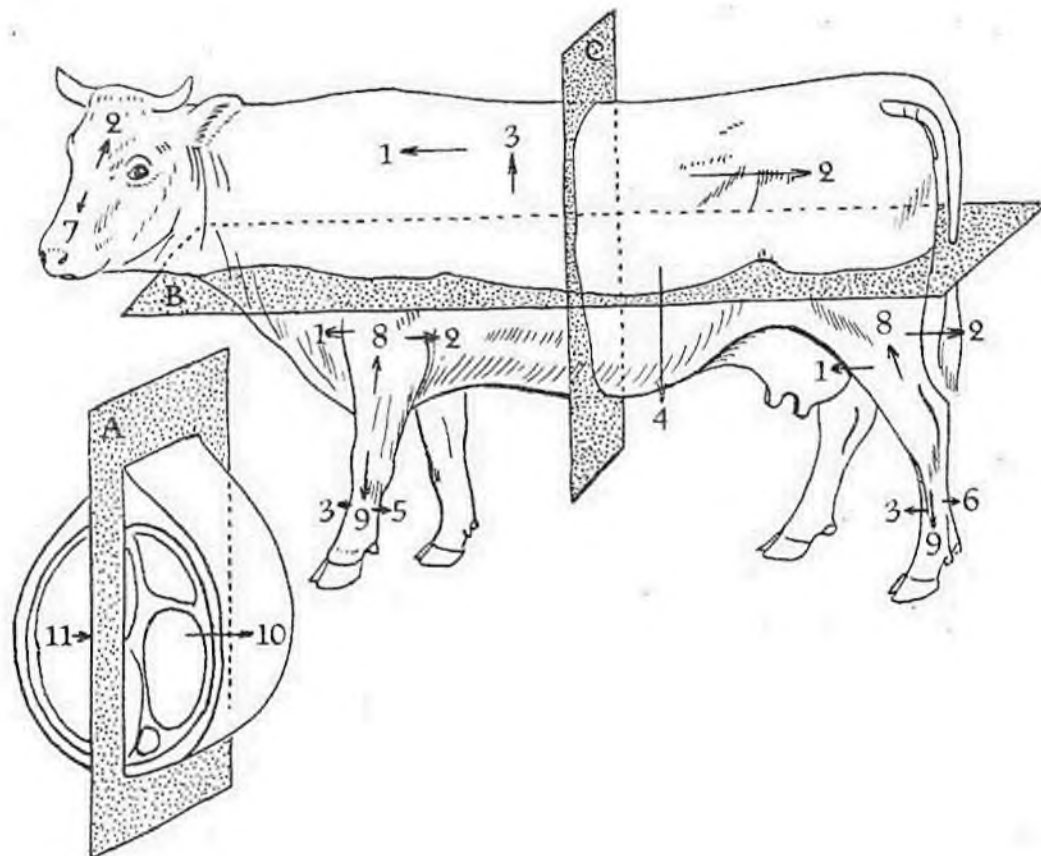
Základné anatomické pojmy – topografia

- **Názvy polôh a smerov častí tela**
- Pre rýchlu orientáciu a jednoznačné určenie polohy orgánov, alebo častí tela sa používajú v anatómii niektoré všeobecné termíny, ktorými sa vyjadruje vzťah orgánu, alebo niektorá časť tela zvierat'a k mysleným rovinám, ktoré vedieme telom zvierat'a takto:
- **Mediánna rovina** (*plana mediana*) - je vedená stredom tela a rozdeľuje ho na relatívne symetrické polovice. Orgány, ktoré ležia v tejto rovine, alebo sú umiestnené v jej blízkosti, ležia **mediánne**. Orgány, ktoré sú umiestnené vzhľadom k tejto rovine nabok, ležia **laterálne**. **Sagitálna rovina**(*plana sagittalia*) delí telo zvierat zhora nadol na pravú a ľavú časť a môžeme ju viesť ktoroukoľvek časťou tela.
- **Dorzálne roviny** (*plana dorsalia*) - rozdeľujú telo na hornú (chrbtovú) časť, ktorá sa označuje ako **dorzálna**, a na dolnú (brušnú) časť označovanú ako **ventrálna**. Orgány, ktoré sú vzhľadom k rovine bližšie k bruchu ležia ventrálne, orgány nad rovinou ležia dorzálne.
- **Transverzálne (pričné) roviny** (*plana transversalia*) - delia telo na prednú**kraniálnu** a zadnú**kaudálnu** časť. Orgány, ktoré sú vzhľadom k rovine bližšie k hlave, ležia kraniálne, orgány nachádzajúce sa za touto rovinou bližšie k chvostu, ležia kaudálne.

Základné anatomické pojmy – topografia

- Pri opise anatomických častí hlavy používame namiesto termínu kraniálny termín **rostrálny** pre časti ležiace bližšie k ústam a **kaudálny** pre orgány vzdialené od úst.
- Na končatinách sa časti ležiace bližšie k trupu označujú ako **proximálne**, časti ležiace bližšie ku koncu končatín ako **distálne**.
- Vnútoraná plocha hrudníkových i panvových končatín je **mediálna**, vonkajšia je **laterálna**.
- Predná plocha hrudníkových končatín po zápästie (*carpus*) a predná plocha panvových končatín po predpätie (*tarzus*) je **kraniálna**, zadná plocha uvedených častí končatín je **kaudálna**.
- Distálnejšie časti prednej plochy ako hrudníkových tak i panvových končatín sú **dorzálne**.
- Zadná plocha hrudníkovej končatiny od karpu smerom nadol je **palmárna**, na panvovej končatine od tarzu nižšie je **plantárna**.

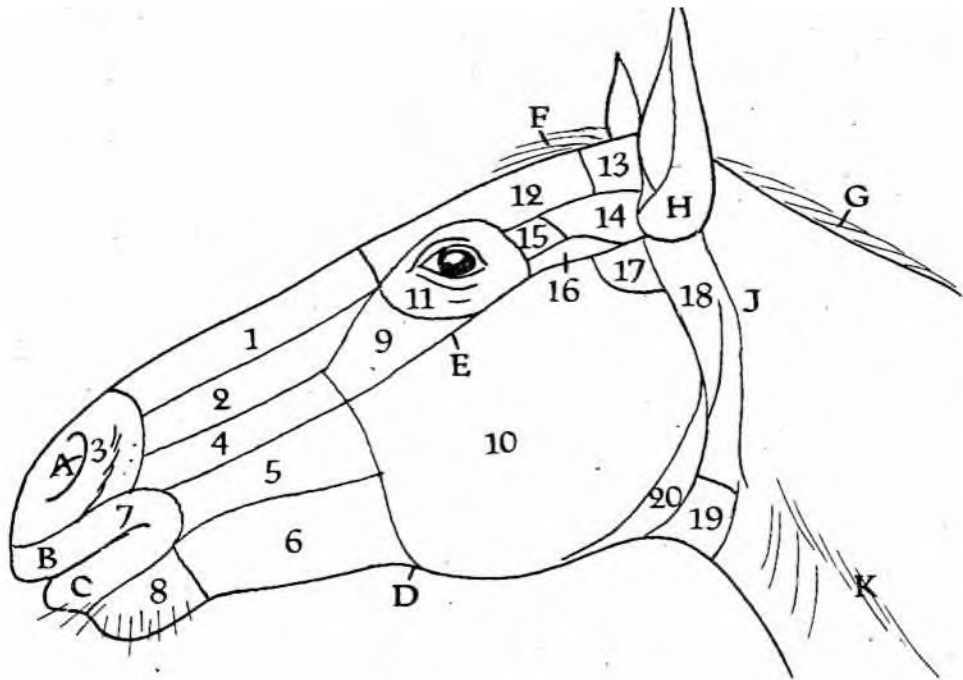
Doplňte roviny a směry tela

- Telo cicavcov sa skladá z osovej časti, ktorú tvorí **hlava, krk, trup, chvost a končatiny hrudníkové a panvové.**

- Jednotlivé časti tela sa najčastejšie pomenávajú podľa kostného podkladu.
- **Hlava** – je sídlom mozgu, počiatkových častí tráviacich a dýchacích ciest a zmyslových orgánov. Je pohyblivo spojená s krkom a delí sa na lebkovú a tvárovú časť.
  - Lebková časť vytvára ochranný obal mozgu a zaberá kaudálnu a dorzálnu časť hlavy. Podľa kostného podkladu sa lebková časť hlavy delí na tieto oblasti: čelová (čelo), temenná (temeno), tylová (záhlavie), ušná, spánková oblasť a nadočnicová jamka.
  - Tvárovú časť ohraničujú počiatkové úseky tráviacich a dýchacích ciest. Zaradujú sa sem tieto oblasti: nosová (nos), ústna, líčna, podočnicová, očnicová, jarmová, žuchva, oblasť spánkovočelústného kľbu a medzisaničná oblasť.

- **Krk** – je časť tela, ktorá spája hlavu s trupom. Na krku popisujeme tieto oblasti: príušná, zátylie, hrtanová, šija a hrdlo.
- **Trup** - rozdeľuje sa na hrudník, brucho a panvu.
- Hrudník - je časť trupu, ktorej podklad tvoria hrudníkové stavce, rebrá a hrudná kosť. Na hrudníku popisujeme tieto oblasti: prsná (prsia), hrudná (hrud'), lopatková (plece) a rebrová.
Brucho - je uložené kaudálne za hrudníkom. Ohraničuje brušnú dutinu, v ktorej sú uložené vnútornosti. Vlastné brucho, ktorého stena nemá kostný podklad, delíme na tieto oblasti:
  1. kraniálna oblasť brucha - tvorí ju podrebrie a mečová oblasť,
  2. stredná oblasť brucha - tvoria ju hladová jama, slabina a pupková oblasť,
  3. kaudálna oblasť brucha - tvorí ju lonová oblasť a oblasť slabínového kanála.
- Oblasti vyčlenené z hrudníka a brucha – sú oblasti lokalizované dorzálne od chrbtice a delia sa na tieto oblasti: medzilopatková (kohútiková), oblasť hrudníkových stavcov a bedrová oblasť (driek).
- Panva - je časť trupu kaudálne nadväzujúca na bedrovú oblasť, ktorá má zo všetkých častí najmohutnejšie osvalenie. Na panve popisujeme tieto oblasti: krížová, oblasť bedrového hrboľa, zadnica, oblasť sedacieho hrboľa, zadok a hrádzka.

- **Končatiny**- delíme na hrudníkové a panvové.
Hrudníková končatina – skladá sa z týchto oblastí: rameno, lakeť, predlaktie, zápästie, záprstie a prsty.
Panvová končatina – opisujeme na nej tieto oblasti: stehno, koleno, predkolenie, predpätie, podpätie a prsty.

